

Številne ovadbe, a nobene pravnomočne sodbe

Okoriščanje z informacijami Primeri kljub desetletnemu roku zastarajo – Počasni sodni mlini – Nesankcionirna je povečuje nezaupanje vlagateljev

LJUBLJANA – Lek, Pivovarna Union, Kolinska so le nekatere podjetja, v katerih so bili v preteklosti ugotovljeni sumi zlorabe notranjih informacij, a pravnomočne sodne odločitve o teh dejanjih, ki so vmes zastarala, ni bilo. Pravzaprav za take zlorabe ni bil sankcioniran še nihče in tudi nekateri mlajši primeri bi lahko zastarali.

MAJA GRGIČ

Kristjan Verbič, predsednik Vseslovenskega združenja malih delničarjev (VZMD), bi lahko bil očitkov o zlorabi notranjih informacij rešen že letos. Po navedbah višjega sodišča bo njegov primer zastaral 1. avgusta, čeprav se bo po javno dostopnih podatkih desetletni rok iztekel 5. septembra. Verbič je bil na prvi stopnji namreč obsojen na osem mesečno pogojno kazen, ker je septembra 2007 začel kupovati delnice Velane, takoj nato pa delničarjem poslal sporazum, da bodo za delnico poskušali iztržiti 22 evrov. Z notranjimi informacijami naj bi se okoristil za dobrih 14.000 evrov.

Odločitev pred zastaranjem

Zdaj je na potezi višje sodišče, ki bi moralo odločitev sprejeti do začetka septembra. Pa se bo to glede na sodne počitnice zgodilo? Na višjem sodišču zagotavljajo, da bodo »ustrezno odločitev« sprejeli pred 1. avgustom.

Tudi Marku Kryžanowskemu gre čas na roko. Aprila 2008, ko je bil še predsednik uprave Petrola, je nekaj dni pred objavo rekordnih četrtletnih poslovnih rezultatov družbe kupil za 63.000 evrov delnic Petrola. V ponovljenem sojenju je bil Kryžanowski zato obsojen na eno leto pogojne kazni, a sodba zaradi pritožbe še ni pravnomočna. Polega tega je višje sodišče v ustav-

no presojo poslalo določilo kazenskega zakonika, ki zlorabo opredeljuje kot kaznivo dejanje, po takrat veljavnem zakonu o trgu finančnih instrumentov pa je bil to le prekršek, zdaj je kaznivo dejanje.

Dve leti prednostne obravnave

Ustavno sodišče odločitve v skoraj dveh letih kljub prednostni obravnavi še ni sprejelo, in če je kmalu ne bo, bo aprila 2008 zadeva zastarala. Na ustavnem sodišču ne pričakujejo, da bi zadevo lahko obravnavali pred počitnicami.

Na Agenciji za trg vrednostnih papirjev (ATVP) pravijo, da ta primer skrbno spremljajo in pričakujejo skorajšnjo odločitev ustavnega sodišča: »V zvezi z obravnavano zadevo je ATVP ustavnemu sodišču predstavila tudi svoje stališče, a na potek sodnega postopka seveda ne more vplivati.« ATVP si kot nadzornik trga finančnih instrumentov želi, da se postopki, povezani s sumom zlorabe notranjih informacij, čim prej pravnomočno zaključijo, saj se s tem oblikuje sodna praksa. »ATVP takoj, ko zazna sum zlorabe notranjih informacij, poda kazensko ovadbo na pristojno tožilstvo ter v postopku preiskave sodeluje z organi pregona. Razen zagotavljanja strokovne podpore organom pregona v predkazenskem postopku, ATVP ne more vplivati na potek preiskave, saj to usmerja tožilstvo,« še pojasnjujejo.

Nujna je sodna praksa

Pri tem na agenciji poudarjajo, da si ne prizadevajo nujno za obsodilno sodbo, ampak za to, da sodni epilog sploh bo: »Zloraba notranjih informacij namreč brez ustreznega oblikovanja sodne prakse v širši družbi ne bo sprejeta kot nekaj nedovoljenega in zelo škodljivega za zaupanje v trg finančnih instrumentov.« Pravijo, da poleg signala, ki bi ga pravnomočna sodba dala trgu finančnih instrumentov, s

katerim bi nedvomno pripomogla k integriteti trga finančnih instrumentov, bi ustrezno določila tudi smer delovanja nadzornih organov.

Da je zloraba notranje informacije neetično in protipravno ravnanje na trgu kapitala, ki povečuje nezaupanje vlagateljev in povzroča njihovo neenakopravno obravnavo, je ob izreku obsodbe Kryžanowskemu izrekla tožilka Tanja Ahčan. Tudi ona je opozorila, da na tem področju še ni sodne prakse.

In kaj na neučinkovito preganjanje zlorab notranjih informacij pravijo pristojne ustanove? Na ministrstvu za finance postopkov sumov zlorabe notranjih informacij ne komentirajo, saj da z vsebino ovadb niso seznanjeni, sodišča, tožilstvo, policija in ATVP pa da so samostojni in neodvisni organi.

Prenova kazenskega zakonika

Na ministrstvu za pravosodje ugotavljajo, da gre pri zlorabi notranjih informacij za kompleksna kazniva dejanja, za katera se je izkazalo, da organi odkrivanja, pregona in sojenja za večjo učinkovitost potrebujejo dodatne vzvode, zato so pripravili novelo zakona o kazenskem postopku. Vanjo so menda vključili pomembne vzvode za hitrejšo obravnavanje zadev v vseh fazah postopka, kot so okrepljeni preiskovalni ukrepi policije in državnega tožilstva, preglednejše dokazne podlage obtožnih aktov, obvezna združevanja tožilskih zadev, kadar gre za istega osumljenca, spodbujanje vlaganj neposrednih obtožnic.

Predvideli so tudi institut kvalificiranega ovaditelja, ki ga bo moral tožilec seznaniti z vzroki za zavrženje ovadbe in mu omogočiti dopolnitev. Na ministrstvu menijo, da se bo s tem pregon take kriminalitete še okrepil in se bo vzpostavila jasna sodna praksa, ki bo organom pregona omogočala učinkovito delo.